

[Kampmann.]

den detaljerede gennemgang i bemærkningerne til forslaget.

Det er helt utvivlsomt, som også indenrigsministeren var inde på det, at spørgsmålet om fordelingen af omkostningerne ved bekæmpelsen af forureningen har pådraget sig og fortsat vil pådrage sig betydelig politisk interesse. Man må først slå fast, at endnu har intet land kunnet beregne de nøjagtige omkostninger ved en bekæmpelse af forureningen. Det skyldes, at de må beregnes netto. For det enkelte menneske kan bekæmpelsen i første omgang måske føles som en ekstra udgift enten betalt direkte eller indirekte gennem samfundets kasser og ved en forhøjelse af forbrugerpriserne. Men ved en total eller mere samfundsmæssig betragtning dukker kolossale besparelser op, som kun vanskeligt kan opgøres. For det første vil en del af vore affaldsprodukter kunne udnyttes økonomisk fordelagtigt, og nedbrydelsen af en række værdier, f. eks. gennem korrosion, vil blive begrænset. For det andet vil antallet af sygedage forårsaget af forurening også blive reduceret med en nedgang i udgiften til sygdomsbekæmpelse og en forøget arbejdsindsats til følge. Hertil kommer — det kan vi heller ikke overse — at en række værdier ikke umiddelbart kan opgøres i kroner og øre. Her tænker jeg på adgangen til uforstyrret at nyde naturværdierne, større muligheder for at koble af i fritiden osv.

Jeg vil imidlertid gerne her ved første behandling gøre nogle uddybende bemærkninger om, hvordan vi kan dække omkostningerne ved bekæmpelsen af forureningen. Udgangspunktet må være, og det har vi fremhævet i forslaget, at den, der forurener, må betale for rensningsprocessen. I visse tilfælde vil det være mest praktisk, at den enkelte betaler direkte, f. eks. ved anvendelsen af udblæsningsgasefterbrændere på biler og ved at lægge en særlig progressiv afgift på støj, der går ud over, hvad der er teknisk nødvendigt. I andre tilfælde vil det være billigst og mest rationelt, at bekæmpelsen foretages kollektivt, altså på samfundsmæssig basis; i stedet for at hver enkelt husholdning selv skal foretage en rensning af spildevandet, vil det være rimeligt, at kommunen påtager sig den opgave,

som det i stort omfang også er sket. Herved får man også mere hånd i hanke med, at opgaverne overhovedet bliver løst. Og i stedet for at kontrollere sodindholdet og fyringsoliens svovlindhold ved hver enkelt parcellusejers oliiefyr, samtidig med at man sikrer sig mod forurening fra de nedgravede olietanke, vil det være mere praktisk, at man gennem lovgivningen indfører incitamenter til, at de fleste mulige vil overgå til en kollektiv husopvarmning gennem fjernvarme; også herved vil den nødvendige kontrol blive lettet.

Et forbud mod den stigende anvendelse af gift i vore daglige fødevarer, uanset om det sker direkte som f. eks. gennem cyklemat, gennem farvestoffer osv. eller indirekte f. eks. ved sprøjtegifte i afgrøderne eller blyindholdet fra benzinen i kornet langs vejene, vil utvivlsomt for producenterne give argumentation for en forhøjelse af forbrugerpriserne. Det vil i denne forbindelse være nødvendigt for monopoltilsynet i samarbejde med forureningsteknikere nøje at gennemgå for hver eneste vare, hvorledes de anvendte giftstoffer kan erstattes med andre, samt at undersøge, hvilke omkostningsmæssige konsekvenser en sådan ændring vil give anledning til. Og den fremgangsmåde må vi anvende, uanset om det drejer sig om nye eller eksisterende produkter.

Når det drejer sig om omkostninger for virksomhederne, må man nødvendigvis sondre mellem de eksisterende og de kommende virksomheder. For de nye virksomheder må man fastlægge regler om totalrensning, hvor dette overhovedet er teknisk muligt. Problemet vil jo i denne forbindelse oftest være en forurening af vand eller luft.

Hvis man følger dette hovedsynspunkt, må det betyde, at det som vilkår for igangsættelsen af en ny virksomhed må fastlægges, at de fornødne rensningsanlæg skal være indeholdt i tegningerne til det nye projekt, eller sagt med andre ord, man må opfatte omkostninger til rensningsanlæg på lige fod med alle andre produktionsomkostninger. Heraf følger også, at disse omkostninger afskrivningsmæssigt må klassificeres således, at de i øvrigt gunstige afskrivningsregler kan anvendes.

For de eksisterende virksomheder er problemstillingen noget anderledes. Natur-